

זֶה הֵיא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מִטּוּבוֹ. וּבִטּוּבוֹ, זֶה הֵימִין (מינו) הַעֲלִיּוֹן, וּמִטּוּבוֹ זֶה דְּרָגָה אַחֲרַת שְׂבָאָה מִצַּד הֵימִין, וְהֵיא דְּרָגָה לְמִטָּה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שְׂבָאוֹתוֹ הַטּוֹב נִבְנְהָ הָעוֹלָם וְכוּ נְדוּן.

לְמָה נִקְרָא טוֹב וְלְמָה נִקְרָא חֶסֶד? הַטּוֹב הוּא כְּשִׁכּוֹלֵל הַכֹּל בְּתוֹכוֹ וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט לְדַדַּת לְמִטָּה. חֶסֶד - כְּשִׁיּוֹרֵד לְמִטָּה וְעוֹשֶׂה טוֹב בְּכָל הַבְּרִיּוֹת, בְּצַדִּיקִים וּבְרָשָׁעִים, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ, וְאֵף עַל גֵּב שֶׁדְּרָגָה אַחַת הֵיא. מִיָּן לָנוּ? שְׂפָתוֹב (תהלים ט) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּפוּנִי. אִם טוֹב, לְמָה חֶסֶד? וְאִם חֶסֶד, לְמָה טוֹב, שְׁהָרִי בְּאֶחָד מִסְפִּיק? אֲלֹא טוֹב כּוֹלֵל הַכֹּל בְּתוֹכוֹ, וְלֹא הַתְּפַשֵּׁט לְמִטָּה. חֶסֶד יוֹרֵד וּמִתְפַּשֵּׁט לְמִטָּה וְזֶן לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַרָשָׁעִים כְּאֶחָד.

וְכֹא, פִּיּוֹן שְׂאֵמֵר וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ, חֵזֵר וְאָמֵר, הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים קלו) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ. וְעַל זֶה הֵזֵן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקִים וְלְרָשָׁעִים, לְכָל. זֶה נִקְרָא בְּרַפְת יָמִין. הַשְּׂמָאל אֵינוֹ בְּבִרְפַת הַמְּזוּן, וְלִכֵּן שְׂמָאל לֹא תִסִּיעַ לְיָמִין.

שְׁבִיּוֹן שְׁבִרָף בְּרָכָה, יָמִין (נ"א טו), אֲצַטְרִיף צְרִיף לְדַבֵּק אֶת אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְהַזְזוֹן מִשֵּׁם וּלְפָרְנֵס וְלִתֵּת מְזוֹן לְכָל, וְלִכֵּן הַשְּׂנִיָּה בְּרַפְת הָאֶרֶץ, וְצְרִיף לְהַזְכִּיר בַּה בְּרִית וְתוֹרָה: וְעַל בְּרִיתָךְ שְׁחַתְמַתְּ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שְׁלַמְדָתְנוּ. לְהַרְאוֹת שְׂמָאוֹתוֹ טוֹב נְדוּן בְּרִית וְתוֹרָה, שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל הַטּוֹב הַזֶּה.

מִכָּאן לְמַדְנּוּ שְׁנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרַפְת הַמְּזוּן לְצַאת יְדֵי חוּבָה, שְׁהָרִי אֵין בְּהֵן תּוֹרָה וּבְרִית. וְלִחְתֵּם עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּן, זֶה שְׂדִבְקוֹת כְּאֶחָד בְּחֶסֶד. עַל הָאֶרֶץ

לְגַבִּי עֲתִיקָא דְעֲתִיקוֹן, וְעַל דָּא אֵיהִי בְּאַרְחָ סְתִים. וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מִטּוּבוֹ, וּבִטּוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד"א וינה) עֲלָאָה. וּמִטּוּבוֹ: דָּא דְרָגָא אַחֲרָא, דְאֵתִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְאֵיהִו דְרָגָא לְתַתָּא מִינָה, בְּגִין דְבַהֵהוּא טוֹב אֶתְבְּנִי עֲלֵמָא, וּבִיָּה אֶתְזָן.

אֲמַאי אֶקְרִי טוֹב וְאֲמַאי אֶקְרִי חֶסֶד. טוֹב אֵיהִו, כִּד כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט לְנַחְתָּא לְתַתָּא. חֶסֶד כִּד נַחְתָּא לְתַתָּא. וְעֵבִיד טִיבוֹ בְּכָל בְּרִיּוֹן, בְּצַדִּיקִי וּבְרָשָׁעִי וְלֹא חֵיִישׁ, וְאֵף עַל גֵּב דְּדְרָגָא חַד הוּא. מְנַלְן דְכִתִּיב, (תהלים כג) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּפוּנִי, אִי טוֹב לְמָה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לְמָה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סָגִיא אֲלֹא טוֹב כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נַחִית וְאֶתְפַּשֵּׁט לְתַתָּא, וְזֶן כְּלָא צַדִּיקִי וְרָשָׁעִי כְּחָדָא.

וְהָבֵא פִיּוֹן דְאָמֵר וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ, הָדָר וְאָמֵר הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (תהלים קלו) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ. וְעַל דָּא הֵזֵן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקִי וְלְרָשָׁעִי לְכָלָא. דָּא אֶקְרִי בְּרַפְת יָמִין. שְׂמָאל לֹאוֹ אֵיהִו בְּבִרְפַת מְזוּנָא. וּבְגִין כֵּן שְׂמָאלָא לֹא תִסִּיעַ לְיָמִינָא.

דְּבִיּוֹן דְּבְרִיף בְּרָכָה. יָמִין (נ"א טו), אֲצַטְרִיף לְדַבֵּק אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְאֶתְזָנָא מִתְמָן, וּלְפָרְנֵסָא וּלְמִיָּהֵב מְזוּנָא לְכָלָא, וְעַל דָּא תְנִינָא בְּרַפְת הָאֶרֶץ, וְאֲצַטְרִיף לְאֶדְפְּרָא בַּה בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתָךְ שְׁחַתְמַתְּ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שְׁלַמְדָתְנוּ, לְאֶחְזָאָה דְמַהֵהוּא טוֹב אֶתְזָן בְּרִית וְתוֹרָה, דְאֵיהִו תְּקוּנָא דְהָאִי טוֹב.

מִכָּאן אֲוִלִיפְנָא, דְנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרַפְת מְזוּנָא לְאֶפְקָא יְדֵי חוּבָה, דְהָא לִית בַּהוּ תּוֹרָה וּבְרִית. וְלִחְתוּם עַל הָאֶרֶץ וְעַל